

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการดำเนินการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดเลย จะนำเสนอวัตถุประสงค์การวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย ผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการนิเทศ ภายในของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่
- 2) เพื่อเปรียบเทียบสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และอาจารย์

5.2 วิธีดำเนินการวิจัย

5.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และอาจารย์ ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย จำนวน 1769 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie และ Morgan ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน 56 คน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน 70 คน และอาจารย์ จำนวน 310 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 436 คน

5.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเองโดยผ่านความเห็นชอบ และตรวจสอบแก้ไขจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญตามขั้นตอนอย่างสมบูรณ์ แล้วนำไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.971

5.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 12 อำเภอ โดยได้รับความร่วมมือจากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแต่ละอำเภอรวบรวมไว้ให้ และผู้วิจัยได้ติดต่อรับโดยตรงจากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอส่งแบบสอบถาม 436 ชุด ได้รับคืนเป็นฉบับสมบูรณ์จำนวน 426 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.71

5.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามวิเคราะห์โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC+ (Statistical package for the social Science/Personal Computer) แบบตรวจสอบรายการวิเคราะห์โดยใช้การหาความถี่และค่าร้อยละแบบมาตราส่วนประมาณค่า วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการเปรียบเทียบทางเดียว (F-test) และแบบเลือกตอบ วิเคราะห์โดยใช้การหาความถี่ ค่าร้อยละ และจัดอันดับความสำคัญ (Ranking)

5.3 สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาความต้องการ ตลอดจนสภาพทั่วไปที่ต้องการปรับปรุงการนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

5.3.1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดจำนวน 426 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง เป็นอาจารย์ผู้สอน วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี มีอายุอยู่ระหว่าง 30-39 ปี มีอายุราชการมากกว่า 22 ปีขึ้นไป ได้รับความรู้เกี่ยวกับการนิเทศโดยการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง มีความรู้ด้านการนิเทศระดับปานกลาง และส่วนใหญ่เป็นผู้รับการนิเทศ

5.3.2 สภาพในการปฏิบัติงานการนิเทศภายใน

สภาพในการปฏิบัติงานการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย พบว่า ส่วนใหญ่มีการสำรวจความต้องการของครูมีโครงการนิเทศเกี่ยวกับการเรียนการสอน ระยะเวลาในการนิเทศส่วนใหญ่สัปดาห์ละครั้งต่อ

ห้องเรียนโดยมอบหมายให้ครูวิชาการและผู้ช่วยผู้บริหารเป็นผู้นิเทศ ผู้บริหารมีการให้ความช่วยเหลือในเรื่องของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการเยี่ยมชั้นเรียน เกี่ยวกับเครื่องมือการนิเทศส่วนใหญ่ใช้วิธีสังเกตและพบว่ามีการจัดงบประมาณ เกี่ยวกับการนิเทศไว้เพียงเล็กน้อยทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณการนิเทศและการวางแผนการนิเทศเมื่อมีการนิเทศแล้ว ผู้บริหารใช้วิธีการประชุมหารือเพื่อประเมินผลงาน

5.3.3 กิจกรรมการนิเทศภายใน

(1) โรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่นี้ มีการปฏิบัติงานการนิเทศภายใน เกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศภายใน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับ "ปานกลาง" ยกเว้นด้านการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนและการให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการนิเทศ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก"

เมื่อทดสอบความแตกต่างโดยภาพรวมและรายด้านระหว่างค่าเฉลี่ยตามตำแหน่งที่ละคู่พบว่า ผู้บริหารกับอาจารย์มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารกับผู้ช่วยผู้บริหาร และผู้ช่วยผู้บริหารกับอาจารย์ พบว่ามีความคิดเห็นต่อกระบวนการนิเทศภายในไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการเตรียมการและวางแผนในการนิเทศที่ผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารมีความคิดเห็นแตกต่างกัน

(2) ด้านการเตรียมการและวางแผนในการนิเทศ โรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่นี้ ได้เตรียมการและวางแผนในการนิเทศโดยภาพรวมและรายเรื่องอยู่ในระดับ "ปานกลาง" ยกเว้นเรื่อง ผู้บริหารได้จัดทำแผนปฏิบัติงานในการนิเทศมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก"

(3) การพัฒนาสื่อการเรียนการสอน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ได้พัฒนาสื่อการเรียนการสอน โดยภาพรวมและรายเรื่อง อยู่ในระดับ "มาก" ยกเว้นเรื่อง ผู้บริหารจัดหาเอกสารทางวิชาการและสื่อการสอนให้เพียงพอกับความต้องการของครู มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "ปานกลาง"

(4) ด้านการปฏิบัติงานนิเทศ โรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ ได้ปฏิบัติงานนิเทศโดยภาพรวมและรายเรื่อง อยู่ในระดับ "ปานกลาง" 3 อันดับแรกได้แก่ ผู้นิเทศได้ปฏิบัติ การนิเทศตามแบบแผนที่กำหนดไว้ ผู้นิเทศได้ประชุมครูก่อนการนิเทศ และหลังการนิเทศ และ ผู้นิเทศได้ใช้เทคนิคและวิธีการหลาย ๆ อย่างในการนิเทศ

(5) ด้านการให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการนิเทศ โรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ มีการให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการนิเทศ โดยภาพรวมและรายเรื่อง อยู่ในระดับ "มาก" ยกเว้นเรื่องผู้บริหารให้ครูมีส่วนร่วมในการประเมินผลการนิเทศ อยู่ในระดับ "ปานกลาง"

(6) ด้านการใช้เทคนิคและวิธีการนิเทศ โรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ มีการ ใช้เทคนิค และวิธีการนิเทศโดยภาพรวมและรายเรื่องอยู่ในระดับ "ปานกลาง" ยกเว้นเรื่อง ผู้นิเทศให้คำแนะนำครูโดยการประชุมพร้อมกันทั้งโรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ระดับ "มาก"

5.3.4 งานนิเทศภายใน

การปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ โดยภาพรวม และราย ด้าน มีการปฏิบัติอยู่ระดับ "มาก" ยกเว้นด้านการจัดการเรียนการสอน และการวัดผล และประเมินผล มีการปฏิบัติอยู่ระดับ "ปานกลาง"

เมื่อทดสอบความแตกต่างโดยภาพรวมและรายด้านระหว่างค่าเฉลี่ย ตามตำแหน่ง ที่ละคู่ พบว่า ผู้บริหารกับอาจารย์มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้บริหารกับผู้ช่วยผู้บริหาร และผู้ช่วยผู้บริหารกับอาจารย์ มีความเห็นต่องานนิเทศภายใน ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการวัดผลและประเมินผลทั้งผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหารและอาจารย์มี ความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

(1) ด้านการพัฒนาหลักสูตร

โรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ มีการปฏิบัติงานการนิเทศภายในด้านการพัฒนา หลักสูตร โดยภาพรวมและรายเรื่องอยู่ระดับ "มาก" 3 อันดับแรกได้แก่ ผู้บริหาร ส่งเสริม

ให้ครูทบทวนที่การสอนเพื่อเตรียมการสอน ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูได้จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร และผู้บริหารส่งเสริมให้ครูได้ศึกษาหลักสูตร แผนการสอนคู่มือครู

(2) ด้านบุคลากร

การปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ โดยภาพรวมและรายเรื่องมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" 3 อันดับแรก ได้แก่ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ ผู้บริหารจัดให้มีการประชุมชี้แจงเพื่อรับทราบ นโยบาย วัตถุประสงค์ของงานวิชาการ และผู้บริหารจัดให้ครูเข้าสอนหรือ ปฏิบัติงานตามความรู้ความสามารถ

(3) ด้านสื่อการเรียนการสอน

การปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ ด้านสื่อการเรียนการสอนมีการปฏิบัติโดยภาพรวมและรายเรื่อง อยู่ในระดับ "มาก" ยกเว้นเรื่อง ผู้บริหารจัดให้มีการจัดนิทรรศการสื่อการเรียนการสอน เพื่อกระตุ้นยั่วยุให้ครูจัดทำสื่อและนำเสนอไปใช้ประกอบการสอน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "ปานกลาง"

(4) ด้านการจัดการเรียนการสอน

การปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมและรายเรื่อง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" ยกเว้นเรื่อง การประชุมปฏิบัติการ และการสังเกตการสอน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "ปานกลาง"

(5) ด้านการวัดผลและประเมินผล

พบว่าการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ด้านการวัดผล และประเมินผล โดยภาพรวมและรายเรื่อง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "ปานกลาง" ยกเว้นเรื่อง ผู้บริหารจัดให้มีสมุดบันทึกการนิเทศ เพื่อสรุปผลการปฏิบัติงานของครู และผู้บริหารจัดประชุมชี้แจงให้ครูเข้าใจการวัดผลและประเมินผล มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก"

5.3.5 ปัญหาการนิเทศภายใน

ปัญหาการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ โดยภาพรวมและรายด้าน มีปัญหาการนิเทศภายใน อยู่ในระดับ "ปานกลาง" 3 อันดับแรก ได้แก่ ทรัพยากรการนิเทศ นโยบายและระเบียบปฏิบัติ หลักการทฤษฎี และเครื่องมือในการนิเทศ

เมื่อทดสอบความแตกต่างโดยภาพรวม และรายด้านระหว่างค่าเฉลี่ยตามตำแหน่งที่ละคู่ พบว่า ทั้งผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหารและอาจารย์ มีความเห็นต่อปัญหาการนิเทศภายใน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

(1) ด้านทรัพยากรการนิเทศ

ปัญหาการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญด้านทรัพยากรการนิเทศ โดยภาพรวมและรายเรื่อง มีปัญหาอยู่ในระดับ "ปานกลาง" 3 อันดับแรก ได้แก่ ขอบประมาณไม่เพียงพอ ในการจัดซื้อสื่อการเรียนการสอน โรงเรียนขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในเนื้อหาสาระที่จะนิเทศ และไม่สามารถจัดหาเครื่องมือเครื่องใช้ประกอบการนิเทศ

(2) ด้านนโยบายและระเบียบปฏิบัติ

ปัญหาการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ ด้านนโยบาย และระเบียบปฏิบัติโดยภาพรวมและรายเรื่องมีปัญหาอยู่ในระดับ "ปานกลาง" 3 อันดับแรก ได้แก่ ขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศ นโยบายมีมากเกินไปยากแก่การปฏิบัติตามและนโยบายที่กำหนดไว้ โรงเรียนไม่สามารถปฏิบัติตามได้ครบถ้วน

(3) ด้านหลักการ ทฤษฎี และเครื่องมือในการนิเทศ

ปัญหาการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ ด้านหลักการ ทฤษฎี และเครื่องมือในการนิเทศ โดยภาพรวมและรายเรื่องมีปัญหาอยู่ในระดับ "ปานกลาง" 3 อันดับแรก ได้แก่ เครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศยังไม่ได้พัฒนาให้เหมาะสมกับสภาพการศึกษาของประเทศไทย หลักการและทฤษฎี ที่นำมาใช้เป็นของต่างประเทศไม่เหมาะสมกับสภาพปัญหาของโรงเรียน และการวิจัยค้นคว้าเกี่ยวกับการนิเทศภายในยังไม่มีประสิทธิภาพ

(4) ด้านครูผู้สอนในฐานะผู้รับการนิเทศ

ปัญหาการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ด้านครูผู้สอนในฐานะผู้รับการนิเทศ โดยภาพรวม และรายเรื่อง มีปัญหาอยู่ในระดับ "ปานกลาง" 3 อันดับแรก ได้แก่ ครูผู้สอนมีภาระหน้าที่มาก จึงไม่สามารถปฏิบัติตามที่เสนอแนะได้ ครูผู้สอนขาดวัสดุอุปกรณ์ที่จะใช้ประกอบการเรียนการสอนและครูผู้สอนใช้พฤติกรรมในการสอนเหมือนเดิม ไม่ปฏิบัติตามคำแนะนำ

(5) ด้านผู้บริหารในฐานะผู้นิเทศ

ปัญหาการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาด้านผู้บริหารในฐานะผู้นิเทศ โดยภาพรวมและรายเรื่อง มีปัญหาอยู่ในระดับ "ปานกลาง" ยกเว้นเรื่อง ผู้บริหารขาดทักษะในการปฏิบัติงานนิเทศเป็นปัญหาอยู่ในระดับ "น้อย"

5.3.6 ความต้องการในการปรับปรุงการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดเลย พบว่าความต้องการในการปรับปรุงการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาโดยภาพรวม 5 อันดับแรกคือ

- (1) ผู้บริหารโรงเรียนให้ความสำคัญ และสนับสนุนการนิเทศ
- (2) ผู้บริหารโรงเรียนส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการนิเทศภายในให้มากที่สุด
- (3) ผู้นิเทศควรพัฒนาตนเองให้มีความรู้ ความสามารถด้านการนิเทศอยู่เสมอ
- (4) ผู้บริหารโรงเรียนจัดหางบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ให้เพียงพอ
- (5) ผู้นิเทศมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในการนิเทศ

5.4 การอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยการดำเนินการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี มีข้อที่น่าสนใจควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

5.4.1 สภาพการปฏิบัติงานการนิเทศภายในเกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศและงานนิเทศภายใน

กิจกรรมการนิเทศภายใน จากผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "ปานกลาง" ยกเว้นด้านการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนและการให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการนิเทศ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุรกันต์ จันทรา (2534) พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนให้ความสำคัญเกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศภายในอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อาไพ รัตนอารีกุล (2530) พบว่า โรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่มีการจัดการนิเทศภายในอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับผลการวิจัยของสมจิตร อุดม (2532) พบว่า สภาพการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาด้านโครงการนิเทศและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีการปฏิบัติในระดับมาก

เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารกับอาจารย์ มีความเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศภายในแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสมจิตร อุดม (2532) พบว่า ผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศมีความเห็นต่อการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทัศนะของผู้วิจัย เห็นว่า ในปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี การสื่อสารทางการศึกษา มีการพัฒนาอย่างกว้างขวาง ทำให้ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศส่วนมากศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมได้ง่าย ด้วยวิธีการหลาย ๆ อย่าง นอกจากนี้โรงเรียนได้ดำเนินการจัดกิจกรรมการนิเทศภายในมากขึ้น ตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ โดยมีการจัดอบรมสัมมนา จัดทำคู่มือและเอกสารทางวิชาการเกี่ยวกับการนิเทศ เพื่อแจกจ่ายให้ใช้เป็นคู่มือและเป็นแนวทางในการปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้จัดสรรงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์หลักสูตรใหม่ให้กับทุกโรงเรียน และครูผู้สอนมีความรู้ความสามารถในการผลิตสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน ประกอบกับผู้บริหารได้จัดหาเอกสารทางวิชาการ จัดหาสื่อการสนับสนุนให้ครูได้นำสื่อไปใช้ประกอบ

กิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งส่งผลให้โรงเรียนประถมศึกษาได้มีการปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศภายในอย่างต่อเนื่องและครบกระบวนการ

งานนิเทศภายใน จากผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" ยกเว้น ด้านการจัดการเรียนการสอนและด้านวัดผล ประเมินผล มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "ปานกลาง" ด้านที่ปฏิบัติเป็นอันดับแรก ได้แก่ ด้านพัฒนาหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับ ยง วัชวัลคุ (2524) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การปรับปรุงหลักสูตรที่มีอยู่เดิมให้เหมาะสมกับสังคมและผู้เรียนมากขึ้น การนำเอาหลักสูตรซึ่งได้กำหนดไว้ไปจัดทำเอกสารการสอนและแบบเรียน เพื่อให้การใช้หลักสูตรเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และให้ได้ผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารกับอาจารย์ มีความเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานนิเทศภายในแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมจิตร อุดม (2532) พบว่า ผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศมีความคิดเห็นต่อสภาพการนิเทศภายในแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทัศนะของผู้วิจัยเห็นว่า ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูได้ศึกษา ค้นคว้า อบรม สัมมนาทางวิชาการตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ผู้บริหารได้มีการประชุมชี้แจงให้ครูได้เข้าใจในบทบาทหน้าที่ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อ และใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์ในด้านการเรียนการสอนผู้บริหารมีการกำกับ ติดตาม นิเทศ การประเมินผลเป็นระบบและต่อเนื่อง ประกอบกับครูเป็นผู้ที่มีความรู้ประสบการณ์ในการสอน มีวิสัยทัศน์ในงานการทำงาน รับบทบาทหน้าที่เป็นอย่างดีพร้อมที่จะให้ความร่วมมือกับผู้บริหารในการเรียนการสอน เพื่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้ได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

5.4.2 สภาพปัญหาการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

ขนาดใหญ่ จากผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านปัญหาการนิเทศภายในอยู่ในระดับ "ปานกลาง" สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปริณดา พัฒนขจร (2533) พบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อปัญหาการนิเทศภายในอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ บุญส่ง เชื้อนาครา (2532) พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครู มีทัศนะต่อปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่เป็นปัญหามากอันดับแรก ได้แก่

ปัญหาด้านทรัพยากรการนิเทศ ในทัศนะของผู้วิจัยเห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนซึ่งเป็นผู้ให้การนิเทศโดยตรงยังไม่เข้าใจในบทบาทหน้าที่ ตลอดจนนโยบายและแนวปฏิบัติในการนิเทศภายในดีเท่าที่ควร นอกจากนี้ผู้รับการนิเทศซึ่งเป็นครูผู้สอนยังขาดความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับนโยบายและการปฏิบัติการนิเทศภายใน และไม่เห็นความสำคัญของการนิเทศภายใน จึงทำให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนด้านทรัพยากรการนิเทศ ด้านนโยบายและระเบียบปฏิบัติ ด้านหลักการ ทฤษฎีและเครื่องมือในการนิเทศ ด้านครูผู้สอนและด้านผู้บริหารเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ควรจัดประชุมสัมมนา ชี้แจงให้ผู้บริหารครูและอาจารย์ได้เข้าใจแนวนโยบายการดำเนินงาน ตลอดจนบทบาทหน้าที่ต่อการนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งจะทำให้ผู้บริหารครูอาจารย์ในโรงเรียนจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และส่งผลให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหารและอาจารย์ พบว่า ทั้งผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหารและอาจารย์ มีความเห็นต่อปัญหาการนิเทศภายในไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับผลการวิจัยของประกอบ มณีโรจน์ (2533) พบว่าระดับปัญหาการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ตามทัศนะของผู้บริหาร และอาจารย์ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชลอ จันทรกุล (2524) พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษากับครูประจำการในจังหวัดตรัง เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยดังกล่าวเนื่องจากสาเหตุสำคัญหลายประการ ประการแรก ผู้บริหารโรงเรียนไม่สามารถปฏิบัติ การนิเทศได้ทั่วถึง เพราะมีภาระหน้าที่มาก มีจำนวนครู นักเรียนและห้องเรียนเป็นจำนวนมาก จึงต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้ช่วยผู้บริหาร ครูวิชาการโรงเรียนและครูหัวหน้าสายชั้นเป็นผู้ นิเทศภายใน ดังที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528) ได้ให้ความเห็นว่าการนิเทศภายในเป็นความร่วมมือของบุคลากรที่จะแก้ไขหรือพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ประการที่สอง โครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียน โครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนการสอน โครงการเร่งรัดคุณภาพการศึกษา โครงการนิเทศภายในและโครงการอื่น ๆ ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กระตุ้นให้ผู้บริหาร

โรงเรียนได้พัฒนากระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอนและกระบวนการนิเทศ โดยมุ่งให้ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย วางแผนร่วมกัน ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนและอาจารย์ซึ่งเป็นผู้ให้การนิเทศ และผู้รับการนิเทศควรให้ความสำคัญในการนิเทศภายในและให้ความร่วมมือในการทำงานอย่างแท้จริง

5.4.3 ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า ความต้องการในการปรับปรุงการนิเทศภายในสำคัญอันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนควรให้ความสำคัญและสนับสนุนการนิเทศ สอดคล้องกับ กิตติมา ปรีดีศิลป (2532) กล่าวถึง บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารในฐานะผู้นำและเป็นผู้บริหารของหน่วยงานนี้หน้าที่สนับสนุนการนิเทศภายในอย่างจริงจังและจริงใจและสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุนทร โคลมี (2528) พบว่า ปัจจัยที่ช่วยสนับสนุนในการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนที่มีความต้องการมากที่สุด ได้แก่ ปัจจัยด้านบุคลากร ในทัศนะของผู้วิจัยเห็นว่า การนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา มีความสำคัญและจำเป็นอย่างมากต่อการพัฒนา และเร่งรัดคุณภาพทางการศึกษาให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยมุ่งให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้ และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การนิเทศภายในเป็นนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่ทุกโรงเรียนต้องดำเนินการนิเทศภายใน เพราะการนิเทศภายในเป็นการร่วมมือกันระหว่างผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ครูวิชาการ ครูหัวหน้าสายชั้น และครูหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ ซึ่งเป็นผู้ให้การนิเทศ และครูผู้สอนซึ่งเป็นผู้รับการนิเทศ ดังนั้น การนิเทศภายในโรงเรียนจึงเป็นภาระหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในโรงเรียนต้องร่วมมือกันและโรงเรียนต้องจัดกระบวนการนิเทศภายในให้เป็นระบบและต่อเนื่อง ถ้าบุคลากรทุกคนสามารถให้คำแนะนำช่วยเหลือสร้างความเข้าใจอันดีในการทำงานร่วมกันก็จะเกิดขวัญกำลังใจ ในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนนักเรียน ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนมีความรู้ ความสามารถ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรทุกประการ

5.5 ข้อเสนอแนะ

5.5.1 ข้อเสนอแนะสำหรับสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดและอำเภอ

- 1) ควรจัดฝึกอบรม ประชุม สัมมนา เกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน โดยมุ่งเน้นให้ผู้นิเทศและผู้บริหารนิเทศมีความรู้
- 2) ควรกำหนดนโยบายและแนวทางในการปฏิบัติงานนิเทศภายในให้ชัดเจน และสามารถปฏิบัติได้
- 3) ควรมีการกำกับ ติดตาม นิเทศและการประเมินผล ในการปฏิบัติงานนิเทศภายในอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง
- 4) ควรสนับสนุนให้หน่วยงานทำการวิจัยเกี่ยวกับความต้องการในการนิเทศภายในของผู้บริหารนิเทศ

5.5.2 ข้อเสนอแนะสำหรับโรงเรียน

- 1) ควรจัดให้ครูอาจารย์ได้ทำงานตรงตามความรู้ ความสามารถ ความถนัด และสนับสนุนให้การศึกษา อบรม ประชุม สัมมนา เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์
- 2) ควรจัดหา จัดทำหรือผลิตสื่อการเรียน จัดระบบการยืมและส่งสื่อการเรียน สนับสนุนอำนวยความสะดวกและกระตุ้นให้ครู-อาจารย์ นำสื่อการเรียนไปประกอบกิจกรรมการเรียนการสอนทุกครั้ง
- 3) ควรจัดทำแผนเร่งรัดคุณภาพการศึกษาเป็นรายชั้น และรายกลุ่ม ประสพการณ์เพื่อมุ่งเน้นให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์
- 4) ควรนิเทศโดยสำรวจความต้องการของผู้รับนิเทศ

5.5.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรศึกษารูปแบบและวิธีการดำเนินการการนิเทศภายในโรงเรียน
ประถมศึกษาที่เหมาะสมกับสภาพขนาดของแต่ละโรงเรียน
- 2) ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการดำเนินงานการนิเทศภายใน
โรงเรียนประถมศึกษา